

PETRUS BIBLIOTHECARIUS

HISTORIA FRANCORUM

ABBREVIATA

(PERTZ, *Monumenta Germ. hist. Script.* 1, p. 416.)

ADMONITIO

Historiam hanc, Chesnio, qui cum primus tomo III SS. Francorum p. 540 edidit, testante, Galfrid Naudæus Romæ ex codice quodam exscripsit. De auctore operis nemini constat; codicis Annalium Fuldensium tertii, Vindobonensis scilicet n. 600, ad verbum fere vestigia legens, nihil sibi proprium contulit excepta hac anni 749 *Pipinus remansit in regno una cum fratre Grifone, et rem regni optime gesserunt* et alia anni 878 sententia *Slavi Dalmatæ Soavi* (Sorabi) *Bohemi idem sunt*. Temporum præterea computatioque perturbata, nullius jam auctoritatis haberi poterit. Bouqueti sententiam, auctorem circa sæculi noni existens vixisse, inde quod una cum Annalibus Fuldensibus opus suum deponere coactus sit, ortam, ideoque libelli tribuendum esse censeo.

Arinulfus Metensis civitatis antistes genuit Anchisum, Anchisus Pipinum regem, qui post mortem Wolfalli ducis Austriæ partem regebat, regnumque Francorum obtinuit cum regibus Huludavico, Hildeberto et Dagoberto; moritur anno 2 Anastasii imperatoris, ab Incarnatione Domini 715.

Carolus, Pipini filius ex Alberda uxore, tenuit regnum Francorum annis 27.

Plidrudis, Carli noverca, publica custodia servari jubet. Hic divino auxilio liberatus, primum contra Ratpoddum regem Fresonum bellum gerit, suo exercitu non incolumi, anno 716.

Carlus Rangifridum et Hilpricum regem Parisios usque terga vertentes persequitur die palmarum. Hoc tempore Wilfridus episcopus ordinatur, Bonifacii sibi nomen tradidit; mittitur a Gregorio papa in Franciam, ut prædicaret verbum Dei.

Anno 717 Rangifridus et Hilpricus rex Colonensium sinem et regiones contiguas Rheo vastant; arreptis a Plidruda muneribus revertuntur.

Anno 718 Rangifridus et Hilpricus Eudone duce Aquitanorum a Carlo rursus superati, Carlus thesaurum Plidrudæ novercæ accepit, et regem constituit Hlotharium. Sarracenos Galliam devastantes pluribus præliis Carlus vicit et fugavit.

Carlus Pannonicos, Alamannos pacificos habuit.

Carlus anno regni sui 27 moritur Parisiis, apud sanctum Dionysium sepelitur, et fuit damnatus; testis est Hignarus in prologo in Vita beati Remigii.

Sanctus Eucharius Aurelianensis episcopus in monasterio sancti Trudonis requiescit; hic in oratione vidit Carlum in inferno.

Sanctus Eucharius post orationem sanctum Bonifacium et Phulradum abbatem Sancti Dionysii et ca-

pellanum regis Pipini vocavit, et quæcumque de Carlo viderat exposuit, signumque dedit, ut iret ad sepulchrum, quod illic minime Carli corpus inveniretur. Illi sepulchrum aperuerunt, ex quo exivit draco, et totum est inventum denigratum.

Pipinus et Carlomannus filii Carli regnum dividunt anno 741.

Carlomannus post præclara facinora Romam venit anno 747, et in Casino monte monachus efficitur.

Pipinus remansit in regno una cum fratre Grifone, et rem regni optime gesserunt.

Anno 751 Pipinus legatos Romam misit ad Zachariam pontificem maximum, ut qui ex antiqua stirpe Merovingiorum fuerit, regnaret in Gallia; exarati pontifex, et mandat Gallis, ut in eorum regem haberent Pipinum.

Anno 753 Stephanus pontifex auxilium contra Haistulphum regem Longobardorum petit a Pipino, a quo venerabiliter susceptus est; apud Parisios deus Pipini filios Carlmannum et Carlum unxit reges. Carlmannus decessit Lugduni, is qui fuerat monachus, anno 754, et Pipinus in Italia Haistulphum superavit, et ut redderet bona ecclesiæ Stephano pontifici maximo coegit, et eum Papizæ inclusit. Stephanus Romam revertitur.

Anno 755 Haistulphus sacramenta mentitus Romanam obsedit, et omnia quæ circa urbem erant discerpsit.

Anno 756 Pipinus iterum Haistulphum vicit.

Anno 757 Haistulphus moritur in venatione. Constantinus imperator inter cetera nuvera etiam regnum mittit.

Tascilo fuit nepos Pipini.

Anno 770 Berta regina filiam Desiderii regis Lo-

gobardorum Carlo filio suo conjugio sociandum de Italia abduxit.

Anno 771 Carlmannus decessit 2 Non. Decembris, cujus uxor et filii Italiam veniunt.

Carlus pro defensione sancti Petri ad Hadrianum pontificem Romam venit, victo Desiderio.

Anno 778 Carlus in Hispania Pampilonem destruxit.

Anno 781 Pipinus, filius Carli, Romæ baptisatur ab Hadriano pontifice. Hoc anno signum crucis in vestimentis hominum visum est, et sanguis e cælo in terram fluxit.

Anno 786 Carlus Beneventum expugnat victo Grimualdo, filio Aragisi Beneventanorum ducis. Herodrudis, filia regis, a Constantino imperatore desponsatur.

Anno 787 Græcorum exercitus a Francis, Longobardis et Beneventanis superatur.

Anno 796 moritur Adrianus, cui successit Leo pontifex.

Anno 797 Constantinopolitanus imperator excecatus est.

Anno 801 in die natalis Domini ante confessionem beati Petri Leo coronam Carlo imposuit; tunc populus Romanus clamavit: *Carlo Augusto a Deo coronato magno et pacifero imperatori Romanorum vita et victoria!* Inde more antiquorum principum adoratus. Hoc anno 2 Kalend. Maii terræ motus fuit per totam Italiam, ut urbes ruerent, et tectum basilicæ sancti Pauli Romæ cum trabibus decideret.

Anno 806 Herena imperatrix de Constantinopoli misit legatum nomine Leonem de pace conficienda inter Græcos et Francos.

Boemii Sclavi alio nomine appellati sunt.

Carlus junior, filius imperatoris, sororem habuit Henrodud, quæ decessit anno 811, 8 Idus Junii.

Hoc tempore Niciforus imperator Græcorum erat, qui post multas victorias et res prospere gestas a Vulgaris occisus anno 814; cui statim successit Michael, qui legatos Carli ad Niciforum missos benigne Constantinopoli audivit, ac suos ad Carlum misit. Hoc anno fuit eclipsis.

Anno 815 Carlus 5 Kalend. Febr. decessit, anno suæ ætatis 71, regni Francorum 47, subactæ Italiæ 44, ex quo Augustus appellatur 14; cui successit Hludovicus filius ejus, qui legationes ad genitorem missas et inde ad se audivit; et Romæ quidam in necem Leonis papæ conspirantes interficiuntur. anno 816.

Anno 817, 8 Kalend. Junii, moritur Leo pontifex, cui successit Stephanus diaconus.

Anno 818, Non. Febr. eclipsis facta; nocte vero cometes apparuit. Moritur Stephanus pontifex 8 Idus Febr., cui successit Paschalis presbyter. Imperator vero filium suum Hlotharium coronavit, et locum in imperio sibi constituit. Bernhardus, rex Langobardorum, imperatori se tradidit. Leo, imperator Romanorum in Græcia, ad Hludovicum misit de pace.

Anno 819 eclipsis maxima.

Anno 820 Pipinus, Hludovici filius, Vascones vicit.

Anno 823 imperator Hludovicus pœnitentiam suorum delictorum fecit. Hulotharius Italian venit; Pipinus ejus frater cum uxore in Aquitaniam missus est.

Anno 824 Hlutharius a Paschale coronatur, et a populo Romano Augustus appellatur. Liudevithus dolo Alvidemilii, avunculi Bornæ ducis Dalmatarum, interficitur, et multa prodigia fuerunt.

Anno 825 moritur Paschalis pontifex, cui successit Eugenius.

Anno 827 abbas sancti Dionysii Romam mittit, et annuente Eugenio ossa Sebastiani martyris transportantur, et collocantur apud Suesonam civitatem in templo sancti Medardi.

Anno 828 corpora sanctorum martyrum Marcelini et Petri in Galliam transferuntur. Eugenius pontifex moritur; cui successit Valentinus diaconus, cui deinde successit Gregorius presbyter sancti Marci.

Anno 833 imperator cum exercitu contra Hlotharium filium venit, Pipinum regno privat; eclipsis solis 2 Non. Maii, Lunæ vero 13 Kalend. Maii.

Sequenti anno imperator a suis desertus, a filiis captus, cum quibus erat Gregorius pontifex.

Sequenti anno consilio episcoporum pœnitentia ab imperatore efficitur.

Anno 838 Ticinum in Italia fertur 3 Kal. Januarii tremuisse; cometes in signo Libræ 5 Idus April. per tres noctes apparuit: primores in Italia moriuntur, suorum præcipui Lanthberdus et Hugus.

Sequenti anno 15 Kal. Februar. terræmotus apud sanctum Nazarium. Pipinus filius, rex Aquitanorum, mense Novembris moritur.

Anno 840 imperator Hludavico Hluthario filio et Carlo minimo filio regnum Francorum dividit; Hluthario suam dignitatem reliquit. Cometes apparuit in signo Arietis; cælum noctu in serenitate crubuit, igniculi similes stellis per cælum discurrebant.

Imperator moritur 12 Kalend. Julii in quadam insula Rheni fluvii; in templo Sancti Arinulphi sepelitur. Hludatharium filium suscipiunt Franci; ejus fratres, id est Hludavicus et Carlus, contra eum venientes confregit; inde in Carlum exercitum direxit. Hludavicus vero manu valida Francos, Alamañnos, Saxones, Thuringios sibi confirmat pace.

Anno 843 atrox bellum inter imperatorem et fratres; eclipsis lunæ fuit 3 Kal. April.

Sequenti anno dividuntur regna inter fratres et imperatorem; moritur Gregorius pontifex, cui successit Sergius. Mauri Beneventum occupant.

Anno 845 Hrabanus monachus laudes crucis carmine composuit, et Sergio transmisit.

Anno 847 Mauri, cum urbem Romæ expugnare non possent, templum sancti Petri vastaverunt.

Anno 850 16 Kalend. Novemb. igniculi instar spi-

colorum occidentem versus per aerem vagabantur, quare Hlutharius imperator omnia relinquens, monachus efficitur in Prumiensi monasterio, et 3 Kalend. Octobris moritur. Primores regni Hlutharium, Hlutharii filium, annuente Hludovico, rege Orientis, constituunt sibi dominum.

Imperator Hlutharius reliquit tres filios, Hludovicum, Hludatharium et Carlum, qui pacem inierunt cum Carlo et Hludovico patris anno 867. Quo anno hybernium tempus asperum, et nix sanguinolenta de cælo cecidit.

Carlus, frater (16) Hludatharii imperatoris, filium habuit Carlmannum; hoc tempore Nicolaus pontifex erat.

Ruodolphus, monachus et poeta historicus, in Germania floruit, et moritur 8 Idus Mart. anno 866.

Anno 870 Hludavicus rex ægrotat, ut de eo desperarent medici; qui sentiens, pene omnia bona sua pauperibus distribuit, et se a Deo curari maluit.

Carlus frater regnum Hludatharii invasit, et sibi ab episcopo Metensi diademate caput ornari iussit, et se Augustum effecit propter ægrotationem fratris.

Anno sequenti ægrotatione liberatur Hludavicus rex.

Anno 876 Hludavicus moritur, sepultus Mediolano in sancto Ambrosio. Carlus hoc sentiens Italiam petiit, et thesauros imperatoris sustulit.

Anno 878 mense Januarii Lanthbertus, Widhonis filius, et Adalberthus, Bonifacii filius, valida manu Romam venerunt, Joannem pontificem vinculis redederunt, primores populi Romani coegit, ut Carlomannus pro Cæsare haberetur; quo peracto Joannes pontifex thesauros Petri Lateranum sustulit et transtulit, inde templum Petri clausit; cujus ara prius

A alma adoptata erat; advenientes templum non introibant. Pontifex Thyrrenum petiit, quærens Carlmannum privare, qui paralyti morbo oppressus erat, neque verbum loqui poterat. — 4 Kal. Novemb., hora nona officii, eclipsis solaris maxima, ut stellæ apparerent, et luna Idus Octobris ultra hora noctis. Boum pestilentia in Germania, quæ clades hominum secuta est. Slavi, Dalmatæ, Scavi (17), Bohemi idem sunt. Carlmannus 11 Kal. April. obiit anno 881.

Sequenti anno, 4 Kal. Januar., ante galliciam Magonicæ terremotus magnus, et 15 Kal. Septemb. Hludovicus moritur, cujus corpus in monasterio sancti Nazarii juxta corpus patris sepelitur.

B Arinulphus, Carlmanni filius, rex in Alamania creatur, invito parvo (18) Carlo. Carlus anno 888; Non. Januarii moritur.

Anno 892 bellum atrox inter Arinulphum regem christianum et Sigiphridum et Golophridum, reges Nortmannorum et Danorum paganos, a seculo ut cæcis regibus et pene totus exercitus fuerit, et usque tantummodo christianus fuerit inventus interemptus.

Sequenti anno Itali ad regem pergunt, ut Italiam de manibus tyrannorum liberaret; rex hoc præcetur.

Anno 894 Arinulphus rex Italiam venit cum exercitu, mox Pergamum expugnat, regulos in fidelitate junxit, inde revertitur.

C Hoc etiam anno Romæ Formosus pontifex mortuus, cui successit Stephanus. Græci cum Hunis parum ineunt. Leo, imperator Græcorum, Lazarium regem ad imperatorem Italum mittit.

Anno 898 Arinulphus moritur, cui successit Hludavicus filius parvulus.

(16) Carlus frater Chesn. Quæ hoc anno de pace a filiis Hlutharii cum patris in Italia referuntur, ex ann. Fuldensibus a. 868 derivata esse, nix quæ eo anno

sanguinolenta cecidit, satis indicat.

(17) Legendum Sorabi.

(18) I. e. patruo.

APPENDIX AD SÆCULUM X

ANNO DOMINI DCCCXVI

PANEGYRICUS BERENGARII IMPERATORIS AUCTORE ANONYMO

(Edidit PERTZ *Monumenta Germaniæ historica*, Script. tom. IV, pag. 189.)

ADMONITIO PRÆVIA

Berengarius I rex et imperator, genere Francus, natione Longobardus, fortasse a comite Urnoch quem annis 802, 806, 811 Caroli Magni negotia gerentem conspicimus (1), descendit. Patrem habuit Eberhardum comitem, ducem Forojulianum (2); cui Gisla, filia Ludovici Pii et Judithæ (3), Urnochum, Berengarium, Adalhardum et Rodulfum filios, filias Ingeltrudam, Juditham et Heilwigam peperit. Testis

(1) Mon. Germ. Legg. I, 99, 157; Einhardi Vita Caroli c. 53; Annales a. 811.

(2) Regino, a. 888.

(3) Agnellus Vitæ pontif. Ravenat.; in Vita Cos-